

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: [obsahuje citlivé údaje] zast. JUDr. Jiřím Matznerem Ph.D., LL.M., advokátem, se sídlem Anny Letenské 34/7, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2020, č. j. MSP-100/2017-ODSK-OTC/15, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2020, č. j. 15 A 26/2020 - 40,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2020, č. j. 15 A 26/2020 - 40, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2020, č. j. MSP-100/2017-ODSK-OTC/15, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o žalobě i o kasační stížnosti ve výši 12.342 Kč k rukám jejího zástupce JUDr. Jiřího Matznera, Ph.D., LL.M., advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalobkyni **se vrací** zaplacený soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti ve výši 5.000 Kč, který bude vyplacen k rukám jejího zástupce JUDr. Jiřího Matznera, Ph.D., LL.M., advokáta z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žádost žalobkyně o poskytnutí peněžité pomoci oběti trestné činnosti pro nesplnění podmínek stanovených v § 24 odst. 1 písm. a) a b) ve spojení s § 24 odst. 2 a 3

zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o obětech trestných činů“).

II.

[2] Proti napadenému rozhodnutí se žalobkyně bránila žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji shora označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl jako nedůvodnou.

[3] K námitce, že žádost ze dne 16. 7. 2019 o poskytnutí peněžité pomoci oběti trestného činu neměl žalovaný posoudit jako změnu původní žádosti ze dne 1. 6. 2017, nýbrž jako novou samostatnou žádost, městský soud uvedl, že před vydáním pravomocného rozhodnutí v trestním řízení byla žalobkyně oprávněna požádat stát o peněžitou pomoc ve výši paušální částky podle § 28 odst. 1 zákona o obětech trestných činů, což učinila žádostí ze dne 1. 6. 2017. Jakmile již disponovala pravomocným rozsudkem vydaným v trestním řízení, mohla svou žádost o poskytnutí peněžité pomoci změnit ve smyslu § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, což učinila právě podáním ze dne 16. 7. 2019. Podle městského soudu tedy žalovaný posoudil žádost ze dne 16. 7. 2019 správně podle jejího skutečného obsahu tak, že se jedná o změnu původní žádosti ze dne 1. 6. 2017. V napadeném rozhodnutí posoudil obě žádosti jako jeden celek. Takový postup nebyl způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobkyně.

[4] Městský soud neshledal důvodnou ani námitku o formalistickém postupu žalovaného, který nepřihlédl k tomu, že odsouzený pachatel trestného činu je nemajetný a věc posoudil v rozporu se smyslem a účelem zákona o obětech trestných činů. Městský soud upozornil, že nemajetnost odsouzeného není podmínkou, která by měla vliv na posouzení žádosti o přiznání peněžité pomoci podle zákona o obětech trestných činů. Stejně je skutečnost, zda oběť trestného činu splňuje podmínky oprávněného žadatele ve smyslu § 24 a násl. zákona o obětech trestných činů. Rovněž přiznání náhrady nemajetkové újmy v pravomocném odsuzujícím rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 46 T 6/2017 (dále jen „trestní rozsudek“), nezakládá automaticky nárok na proplacení této přiznané náhrady podle § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Městský soud ve shodě s žalovaným shledal, že žalobkyně nespadá do okruhu oprávněných žadatelů ve smyslu § 24 zákona o obětech trestných činů.

[5] Městský soud se dále podrobněji věnoval žalobním tvrzením o splnění podmínek vyplývajících z § 24 odst. 1 písm. a) a b) zákona o obětech trestných činů. Zdůraznil, že v době, kdy rozhodoval žalovaný, již bylo pravomocně skončeno trestní řízení. Vydání napadeného rozhodnutí tak bylo vázáno na řešení otázky trestním soudem, o níž nepřislušelo žalovanému rozhodovat. Trestním rozsudkem byl žalovaný vázán co do právní kvalifikace spáchaných trestných činů, tak i co do skutkového popisu uvedeného protiprávního jednání. Žalobkyně ukončila pracovní neschopnost trvající od 5. 2. 2017 do 12. 2. 2017 dobrovolně, neschopenku si nechala ukončit na vlastní žádost a další týden čerpala z finančních důvodů dovolenou. Z výroku trestního rozsudku vyplývá, že si zranění žalobkyně vyžádalo lékařské ošetření s pětidenní hospitalizací a dále ji omezovalo v běžném způsobu života po dobu dalších nejméně deset dnů, kdy zůstala v domácím ošetření. Z žádných dalších listin a skutečností vyplývajících ze správního spisu nebylo možno dovodit, že omezení žalobkyně v obvyklém způsobu života trvalo nejméně tři týdny ve smyslu § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Žalobkyni tudíž nelze považovat za oběť podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů, jelikož

pokračování

podle uvedeného ustanovení nebyla omezena v obvyklém způsobu života po dobu nejméně tří týdnů.

[6] Ke splnění podmínek pro posouzení žalobkyně jako oběti, jíž náleží peněžitá pomoc podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů, městský soud dále uvedl, že žalobkyni nebyla způsobena těžká újma na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. [obsahuje citlivé údaje] zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „trestní zákoník“), spočívající ve [obsahuje citlivé údaje] způsobeném [obsahuje citlivé údaje]. I když se žalovaný touto skutečností v napadeném rozhodnutí nezabýval, městský soud v uvedeném neshledal pochybení. Žalovaný tak činil z pochopitelných důvodů, neboť nedospěl-li městský soud v trestním rozsudku k závěru, že žalobkyni byla způsobena těžká újma na zdraví, resp. že došlo [obsahuje citlivé údaje], nemohl žalovaný nad rámec tohoto trestního rozsudku, kterým byl vázán podle § 57 odst. 3 správního řádu, konstatovat, že se pachatel vůči žalobkyni dopustil takového protiprávního jednání, jehož důsledkem bylo těžké ublížení na zdraví spočívající ve zohyzdění podle § 24 odst. 3 písm. f) zákona o obětech trestných činů. Městský soud proto přisvědčil žalovanému v tom, že žalobkyně není ani obětí, jež by splňovala podmínky vyplývající z § 24 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů.

[7] Městský soud nepřisvědčil ani tvrzení, že žalobkyně je obětí trestného činu splňující předpoklady podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, a proto má právo na peněžitou pomoc jako oběť trestného činu [obsahuje citlivé údaje]. Městský soud nepovažoval za účelné, aby se žalovaný posouzením splnění podmínek podle tohoto ustanovení zabýval za situace, kdy žalobkyně v řízení neprokázala žádné výdaje, jež by vynaložila na úhradu nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy. Osobě, kterou lze považovat za oběť ve smyslu § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, podle městského soudu nenáleží peněžitá pomoc v paušální částce, nýbrž v konkrétní prokázané částce do výše 50.000 Kč, jestliže tato osoba doloží, že částku vynaložila právě na úhradu nákladů spojených s nápravou uvedené nemajetkové újmy. Žalobkyni tak nemohl vzniknout nárok na vyplacení peněžitě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů a § 28 odst. 1 písm. d) téhož zákona. Sama totiž tvrdila, že využila pomoci bezplatné poradny Bílého kruhu bezpečí.

[8] Za důvodnou nepovažoval městský soud ani námitku, že pro přiznání nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv se v případě trestných činů proti [obsahuje citlivé údaje] nevyžaduje vznik posttraumatické stresové poruchy. Upozornil na to, že žalobkyni byla způsobena [obsahuje citlivé údaje], u níž nebylo třeba odborné [obsahuje citlivé údaje] pomoci. Tato [obsahuje citlivé údaje] nenaplní znaky ublížení na zdraví ve smyslu § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Tato skutečnost vyplývá nejen z trestního rozsudku, ale i ze znaleckého posudku ze dne 17. 3. 2017, který vypracovala MUDr. Dana Kertészová. Skutečnost, že žalobkyně v následujících měsících docházela k odborníkovi, ze znaleckého posudku ani z trestního rozsudku není zřejmá. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že navštívila Bílý kruh bezpečí, avšak nedoložila žádné výdaje s tím spojené. Bílý kruh bezpečí je organizací poskytující bezplatnou pomoc obětem trestných činů. Žalovaný v době svého rozhodování informace o vyhledání odborné pomoci žalobkyní neměl, neboť tuto skutečnost žalobkyně uvedla až v žalobě. Nelze mu proto vytkat, že se uvedenou otázkou nezabýval.

III.

[9] Proti napadenému rozsudku se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brání kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Stěžovatelka má za to, že městský soud nesprávně aplikoval zákon o obětech trestných činů. Při zkoumání naplnění podmínek pro posouzení toho, zda stěžovatelka měla postavení oběti trestného činu, nepostačilo zohlednit pouze délku trvání její pracovní neschopnosti. Stěžovatelka po dobrovolném ukončení pracovní neschopnosti následně čerpala dovolenou z finančních důvodů. Fakticky však návrat do běžného života netrval patnáct dní, jak dovodil žalovaný, ale mnohem déle. Psychologickou pomoc vyhledala v Bílém kruhu bezpečí ještě i v následujících týdnech. Stěžovatelčin zdravotní stav vyplývá rovněž ze znaleckých posudků, které měl žalovaný k dispozici. Bylo tudíž nutné zohlednit skutečný zdravotní stav a také dopad trestného činu i do soukromého a psychického života. Právě uvedené hledisko mělo mít přednost před formálním hodnocením podmínek podle zákona o obětech trestných činů. Žalovaný tedy postupoval formálně a nerespektoval principy v tomto zákoně zakotvené.

[11] Městský soud dospěl k nesprávnému právnímu závěru, že stěžovatelka nesplňuje definici oběti podle zákona o obětech trestných činů. Naopak definiční znaky podle § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů splňuje, neboť jí byla způsobena majetková i nemajetková újma, což je uvedeno i v trestním rozsudku. Stěžovatelka jakožto oběť trestného činu [obsahuje citlivé údaje] naplňuje i podmínky definice oběti ve smyslu § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, neboť byla odsouzeným [obsahuje citlivé údaje]. Tato pouhá skutečnost ji opravňuje k přiznání předmětné pomoci. K prokázání výdajů ve smyslu § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, které vynaložila na odbornou nápravu vzniklé nemajetkové újmy, pak stěžovatelka namítá, že tyto prokázat nemohla, jelikož absolvovala zdarma sezení v Bílém kruhu bezpečí. Bezplatná pomoc však nemůže jít k tíži stěžovatelky. Postup městského soudu je v rozporu s § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů a také s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2019, č. j. 9 As 423/2018 - 29. Byla-li stěžovatelce způsobena nemajetková i majetková újma, která byla přiznána pravomocným trestním rozsudkem, nemusela stěžovatelka výši této újmy dále dokazovat. Jedná se o důsledek § 25 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

[12] Městský soud i žalovaný zároveň nesprávně definovali způsobenou újmu na zdraví. V případě těžké újmy na zdraví se městský soud dovolává trestního zákoníku, avšak ublížení na zdraví již posuzuje podle zákona o obětech trestných činů s ohledem na délku omezení stěžovatelky v obvyklém způsobu života. Žalovaný i městský soud však opomněli, že stěžovatelka byla v pracovní neschopnosti od 5. 2. 2017 do 12. 2. 2017 a následně čerpala týden dovolenou. Za předpokladu, že by městský soud posuzoval definici ublížení na zdraví rovněž podle trestního zákoníku, stěžovatelka by definici naplnila, neboť podle trestního zákoníku se ublížením na zdraví rozumí „*takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařské ošetření*“. Přitom podle konstantní judikatury se pojmem „*nikoliv jen na krátkou dobu*“ rozumí doba nejméně sedmi dní, což stěžovatelka zjevně splnila. Městský soud pochybil v tom, že řádně nevyhodnotil všechny

pokračování

důkazy ve spise, včetně lékařského posudku znalkyně MUDr. Dany Kertészové. Tím se z hlediska dopadů trestného činu na život stěžovatelky vůbec nezabýval. Situaci stěžovatelky bylo třeba hodnotit v souvislostech, a nikoliv formálně počtem dnů v pracovní neschopnosti či s ohledem na čerpání dovolené.

[13] Stěžovatelka tvrdí, že jí byla způsobena těžká újma na zdraví, i když nebyla v rámci trestního řízení uvedena. Z fotografií založených v trestním spise je patrné, že stěžovatelce zůstane [obsahuje citlivé údaje], která jí neustále připomíná trestnou činnost, která na ní byla spáchána. Jednáním pachatele trestného činu tudíž byla [obsahuje citlivé údaje]. Podle § 122 odst. 2 písm. [obsahuje citlivé údaje] trestního zákoníku je považováno [obsahuje citlivé údaje] za těžkou újmu na zdraví. V tomto směru stěžovatelka odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 8 Tdo 116/2017.

[14] Závěry městského soudu o tom, že stěžovatelka není obětí trestného činu, nejsou ani v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (dále jen „směrnice“). Předpisy Evropské unie jsou nadřazeny vnitrostátním předpisům a přesto, že směrnice stanoví cíl, jehož má být vnitrostátní úpravou dosaženo, nesmí být transpozice přísnější než text směrnice. Stěžovatelka splňuje i definici oběti podle čl. 2 směrnice. V obecnosti dále poukazuje také na ochranu práv obětí trestných činů ve smyslu Evropské úmluvy o odškodňování obětí násilných trestných činů z roku 1983, Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Deklarace o základních principech spravedlnosti pro oběti trestných činů a zneužití pravomocí z roku 1985 či Listiny základních práv a svobod. Jejich smyslem je poskytnout oběti trestného činu kompenzaci dopadů trestné činnosti.

[15] Stěžovatelka závěrem upozorňuje též na skutečnost, že exekuční řízení vedené proti odsouzenému pachateli trestného činu bylo zastaveno z důvodu jeho nemajetnosti. Na jeho místo tedy má nastoupit stát a ten má poskytnout alespoň částku odpovídající zákonnému limitu podle zákona o obětech trestných činů. Jestliže městský soud uvedl, že stěžovatelka požadovala ve své žádosti částku vyšší, než je maximální zákonný limit, žalovaný ani městský soud nebyli uplatněnou částkou vázáni a tuto mohli zvýšit či snížit.

IV.

[16] Žalovaný nevyužil práva vyjádřit se ke kasační stížnosti.

V.

[17] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[18] Kasační stížnost je důvodná.

[19] Stěžovatelka napadá rozsudek městského soudu mimo jiné pro jeho nepřezkoumatelnost podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Má za to, že městský soud nevyhodnotil všechny důkazy, včetně znaleckého posudku MUDr. Dany Kertészové ze dne 17. 3. 2017 (stěžovatelka nesprávně uvádí datum 16. 3. 2017 – poznámka soudu). Nejvyšší správní soud se proto zabýval nejprve touto kasační námitkou. Bylo

by předčasné, aby se zabýval právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, ke které jsou správní soudy povinny přihlížet i bez námítky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tudíž že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů.

[20] Nejvyšší správní soud v souzené věci dospěl k závěru, že uvedená námitka není důvodná. Městský soud v bodě 57. napadeného rozsudku uzavřel, že „[v] této souvislosti lze opětovně odkázat na vázanost žalovaného pravomocným trestním rozsudkem. Žalovaný v této souvislosti zohlednil, že žalobkyni byla způsobena [obsahuje citlivé údaje], u níž nebylo třeba odborné psychiatrické a psychologické pomoci, přičemž tato [obsahuje citlivé údaje] nenaplňuje znaky ublížení na zdraví ve smyslu § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Toto zjištění vychází z odůvodnění rozsudku Městského soudu ze dne 15. 8. 2017, č.j. 46 T 6/2017 - 579 a zejména ze znaleckého posudku ze dne 17. 3. 2017 vypracovaného MUDr. Danou Kertészovou, znalkyní z oboru zdravotnictví, odvětví [obsahuje citlivé údaje], jehož kopie je součástí správního spisu. Pokud žalobkyně v následujícím období docházela k odborníkovi, toto již ze znaleckého posudku, resp. z rozsudku trestního soudu není zjevné.“

[21] Z napadeného rozsudku tedy vyplývá, že městský soud vzal v potaz i znalecký posudek MUDr. Dany Kertészové ze dne 17. 3. 2017. Tento znalecký posudek je součástí správního spisu jako jeden z důkazů, na základě nichž rozhodoval žalovaný (viz protokol o provedení důkazů mimo ústní jednání ze dne 15. 11. 2019, č. j. MSP-100/2017-ODSK-OTC/12, jenž je součástí správního spisu). Nebylo tudíž nutné jím samostatně provádět důkaz v řízení u městského soudu.

[22] Nejvyšší správní soud však přes právě uvedené dospěl k závěru, že napadený rozsudek trpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.), avšak z jiných než stěžovatelkou uplatňovaných důvodů. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je však natolik závažnou vadou, že se jí kasační soud musí zabývat i v případě, že ji stěžovatelka nenamítá, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[23] Žalovaný v napadeném rozhodnutí stěžovatelčinu žádost o poskytnutí peněžité pomoci zamítl mimo jiné pro nesplnění podmínek stanovených v § 24 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů. V odůvodnění napadeného rozhodnutí k tomu vyslovil, že, „orgány činné v trestním řízení nedospěly k závěru, že by v případě žadatelky újma na zdraví vzniklá v souvislosti se spáchanými trestnými činy dosáhla intenzity ublížení na zdraví ve smyslu § 24 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., natož těžké újmy na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb. Jelikož je správní orgán při rozhodování o žádosti o peněžitou pomoc podle zákona č. 45/2013 Sb. vázán skutkovým popisem a právní kvalifikací jednání pachatele, k nimž dospěl soud v pravomocném odsuzujícím rozsudku, nemůže mít správní orgán u žadatelky za naplněné podmínky stanovené v § 24 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., pro oběť, které bylo v důsledku trestného činu ublíženo na zdraví podle § 24 odst. 1 písm. a), natož podmínky stanovené v § 24 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb. pro oběť, již byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví podle § 24 odst. 1 písm. b). V důsledku toho žadatelka nesplňuje podmínky stanovené pro poskytnutí peněžité pomoci oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. a), popř. b) zákona č. 45/2013 Sb. Z tohoto důvodu nelze žadatelce poskytnout peněžitou pomoc ani podle § 28 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., neboť aplikace tohoto zákonného ustanovení je vázána na splnění podmínek stanovených v § 24

pokračování

zákona č. 45/2013 Sb. Žadatelce tak nelze jí žádanou peněžitou pomoc přiznat, a to ani částečně.

[24] V části předcházející tomuto závěru se přitom žalovaný zabýval blíže pouze hodnocením toho, zda stěžovatelka splňuje podmínky vyplývající z § 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů (tj. zda je oprávněnou žadatelkou peněžité pomoci, neboť jí bylo ublíženo na zdraví trestným činem) především se zdůrazněním toho, že zranění, která stěžovatelka v důsledku trestných činů utrpěla, si vyžádalo lékařské ošetření s pětidenní hospitalizací a dále ji omezovalo v běžném způsobu života po dobu dalších nejméně 10 dnů, kdy zůstala v domácím ošetření, neboť nemohla polykat a pociťovala bolest na krku. Shledal proto, že jí tato zranění neznesnadnila obvyklý způsob života po dobu tří týdnů, jak předpokládá § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Z uvedeného je zřejmé, že důvody pro které žalovaný neshledal stěžovatelku osobou naplňující požadavky, pro které jí lze poskytnout peněžitou pomoc v souvislosti s těžkou újmou na zdraví podle § 24 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů, nikterak blíže neposoudil a neposkytnutí peněžité pomoci odůvodnil v podstatě pouze odkazem na závaznost trestního rozsudku.

[25] Městský soud k posouzení žalovaného, zda stěžovatelka je oprávněnou žadatelkou peněžité pomoci podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů, vyslovil následující: „Lze připustit, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí touto skutečností, tedy tvrzeným [obsahuje citlivé údaje] žalobkyně nezabýval, avšak činil tak z pochopitelných důvodů. Jak již soud uvedl výše, žalovaný byl při rozhodování o žádosti žalobkyně vázán pravomocným rozsudkem trestního soudu, který konstatoval, že žalobkyně se dne 5. 2. 2017 stala obětí [obsahuje citlivé údaje] odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, zvláště závažného zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku. Z této právní kvalifikace a taktéž z odůvodnění trestního rozhodnutí je zřejmé, že trestní soud nedospěl k závěru, že by žalobkyni byla způsobena těžká újma na zdraví, resp. že by došlo k [obsahuje citlivé údaje] trestního zákoníku. Žalovaný jakožto správní orgán nemohl nad rámec trestního rozsudku konstatovat, že odsouzený se vůči žalobkyni dopustil jednání spočívajícího v těžkém ublížení na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 písm. [obsahuje citlivé údaje] zákona o obětech trestných činů.“

[26] S uvedeným vypořádáním žalobní námitky se však Nejvyšší správní soud nemůže ztotožnit. Především městský soud i žalovaný vycházejí z dílem nesprávné úvahy, že jsou vázáni veškerými závěry trestního rozsudku. Ten je jistě závazný, to však pouze v rozsahu, který vyplývá z § 57 správního řádu. V souladu s § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu si správní orgán nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá. Skutečnost, že se městský soud v trestní věci nezabýval otázkou těžké újmy na zdraví, však bez dalšího neznamená, že k těžké újmě na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů nedošlo či dojít nemohlo. Pokud by totiž byl trestní rozsudek závazný i z pohledu posouzení naplnění definice těžké újmy na zdraví podle posledně uvedeného ustanovení, pak by zcela postrádalo *ratio*, aby definice tohoto pojmu byla samostatně obsažena v zákoně o obětech trestných činů a postačovalo by odkázat na příslušnou úpravu obsaženou v trestním zákoníku. Přitom obdobně, jako je tomu i v případě pojmu ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů (k tomu také viz dále), uvedený zákon obsahuje též zcela

autonomní definici těžké újmy na zdraví právě v § 24 odst. 3 téhož zákona. Stěží pak lze považovat za dostatečné posouzení naplnění této definice (těžké újmy na zdraví) toliko odkazem na skutečnost, že příslušný soud v trestním rozsudku způsobení těžké újmy na zdraví nedovodil. Smysl a účel právní úpravy obsažené v trestním zákoníku a v zákoně o obětech trestných činů je totiž odlišný. V trestních věcech jde primárně (byť nikoliv výhradně) o potrestání pachatele trestné činnosti a v rámci toho o kvalifikaci jeho protiprávního jednání pod konkrétní skutkovou podstatu trestného činu, naproti tomu v režimu zákona o obětech trestných činů jde prvořadě o reparaci újmy (majetkové, nemajetkové), již utrpěly v něm vyjmenované osoby za podmínek v něm uvedených v důsledku spáchaného trestného činu.

[27] Žalovaný ani městský soud tudíž nejsou případným posouzením toho, zda v konkrétním případě došlo k těžké újmě na zdraví ve smyslu definice vyplývající z § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů, vázáni závěry trestního rozsudku. Je tomu tak právě proto, že zákon o obětech trestných činů tyto pojmy definuje autonomně právě pro účely poskytnutí peněžité pomoci obětem trestných činů. Na tomto závěru ničeho nemění skutečnost, že fakticky je definice těžké újmy na zdraví obsažená v § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů obsahově totožná s definicí tohoto pojmu obsaženou v § 122 odst. 2 trestního zákoníku.

[28] Z uvedeného vyplývá, že povinností žalovaného bylo, zejména za předpokladu, že ve výroku i odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně uvedl, že stěžovatelka není oprávněnou osobou, které náleží peněžitá pomoc podle § 24 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů, aby důkladně a s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem případu posoudil, zda u stěžovatelky nedošlo v důsledku trestného činu k těžké újmě na zdraví podle definice vyplývající z § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů, především ke [obsahuje citlivé údaje] podle § 24 odst. 3 písm. [obsahuje citlivé údaje] zákona o obětech trestných činů, jak stěžovatelka namítala. K takovému posouzení však dosud nedošlo a strohý závěr, podle nějž pokud u stěžovatelky nedošlo k ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, nemůže dojít ani k naplnění definice těžké újmy na zdraví podle § 24 odst. 3 téhož zákona je zkratovitý a naprosto nepřezkoumatelný.

[29] Judikatura Nejvyššího správního soudu přitom dovodila, že za předpokladu, že správní soud přezkoumá správní rozhodnutí, jež je stíženo vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, sám zatíží stejnou vadou i svůj rozsudek (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 116/2015 - 91). Městský soud tedy v souzeném případě pochybil, pokud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu týkajícím se posouzení, zda stěžovatelka je oprávněnou žadatelkou (obětí), již náleží peněžitá pomoc podle § 24 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů.

[30] V dalším řízení se tedy žalovaný bude velmi pečlivě a podrobně zabývat tím, zda ve stěžovatelčině individuálním případě nedošlo k těžké újmě na zdraví podle § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů *[těžkou újmou na zdraví se pro účely tohoto zákona rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví a) zmrzačení, b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, c) ochromení údu, d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, e) poškození důležitého orgánu, f) zohyzdění, g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, h) mučivé útrapy, i)*

pokračování

porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů], zejména v úvahu přicházející [obsahuje citlivé údaje] podle písm. [obsahuje citlivé údaje] uvedeného ustanovení. Přitom přihlédne ke všem skutečnostem, jež dosud vyšly v řízení najevo, ale může skutkově zjištění také doplnit, jelikož znalecké posudky, z nichž vyšel při svém posouzení městský soud v trestní věci a jež byly též podkladem pro napadené rozhodnutí žalovaného, byly vypracovány v bezprostřední časové souvislosti s dobou spáchání trestných činů (v březnu roku 2017). Přitom v nich znalci uvedli, že důsledky tohoto protiprávního jednání pachatele se mohou projevit i v delším časovém odstupu od spáchání trestných činů, což může být významné i pro posouzení toho, zda v daném případě u stěžovatelky došlo k těžké újmě na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů.

[31] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je naplněn.

[32] Uvedený závěr však nebrání Nejvyššímu správnímu soudu posoudit také další kasační námitky, jež se vztahují k posouzení nároku na peněžitou pomoc oběti trestného činu podle § 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

[33] Z námitek uplatněných k této sporné otázce v kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka rozporuje zjištěný skutkový stav věci, z něž vyšel žalovaný a při přezkumu napadeného rozhodnutí posléze i městský soud. Tyto svoje námitky přitom podřazuje pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podřazení stížnostních námitek pod jednotlivé kasační důvody je však věcí soudu. Podle obsahu jsou stěžovatelčiny námitky, byť formálně podřazené pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., námitkami spadajícími pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[34] Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje nejprve za vhodné shrnout podstatné skutkové okolnosti případu.

[35] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 46 T 6/2017, který nabyt téhož dne právní moci, shledal pachatele vinným ze spáchání zvlášť závažného zločinu [obsahuje citlivé údaje] alinea první, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 téhož zákona, zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 téhož zákona a přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku, kterých se dopustil dne 5. 2. 2017 s tím, že stěžovatelka byla osobou poškozenou. Podle trestního rozsudku způsobil pachatel stěžovatelce „[obsahuje citlivé údaje], a v případě, že by násilí působící na krk trvalo stejnou intenzitou po dobu několika dalších minut, reálně hrozilo usmrcení poškozené v důsledku [obsahuje citlivé údaje] (...), zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření s pětidenní hospitalizací a poškozenou dále omezovalo v běžném způsobu života po dobu dalších nejméně 10 dnů, kdy zůstala v domácím ošetření, neboť nemohla polykat, pociťovala bolest na krku, ještě měsíc po události ji bolel [obsahuje citlivé údaje], měla [obsahuje citlivé údaje], a v důsledku prožité události trpěla [obsahuje citlivé údaje], zvláště v noci, neustále se ve vzpomínkách musela k prožitým událostem vracet, tedy u poškozené došlo k rozvinutí [obsahuje citlivé údaje].“

[36] Z trestního rozsudku dále vyplývá, že k přezkoumání [obsahuje citlivé údaje] poškozené byly přibrány znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví [obsahuje citlivé údaje] MUDr. Dana Kertészová a PhDr. Ludmila Šrutová. Ze znaleckého posudku MUDr. Dany

Kertészové, který je součástí správního spisu, vyplývá, že znalkyně provedla vyšetření stěžovatelky dne 23. 2. 2017 (18 dní po spáchání trestných činů). Městský soud na základě těchto znaleckých posudků v trestním rozsudku uvedl, že „*v emoční sféře jsou shledány t. č. známky zvýšené úzkosti (...). U poškozené v souvislosti s inkriminovanou událostí vznikla [obsahuje citlivé údaje] [obsahuje citlivé údaje]. Do této kategorie patří poruchy, které lze identifikovat nejen na podkladě symptomatologie a průběhu, ale také na základě mimořádně stresujícího životního zážitku, který vyvolal stresovou reakci. Porucha je přímým následkem aktuálního těžkého stresu nebo pokračujícího traumatu. Zátěžová událost nebo trvajících nepříznivých okolností jsou primárním a převažujícím kauzálním faktorem, k poruše by nedošlo bez jejího působení. Takováto porucha vede ke zhoršenému sociálnímu fungování a u poškozené se projevuje [obsahuje citlivé údaje]. Doposud nebylo nutné, aby poškozená vyhledala odbornou pomoc, neboť porucha nedosahuje zatím takové hloubky. Nelze však vyloučit v budoucnu její další prohloubení, eventuálně [obsahuje citlivé údaje], která se většinou rozvíjí po časové latenci. Nelze ani vyloučit úplné odeznění projevů poruchy u poškozené. K dalšímu vývoji se ale v tuto chvíli nelze vyslovit. [obsahuje citlivé údaje] poškozené lze v tuto chvíli hodnotit jako lehkou. Progrese ve formě rozvoje [obsahuje citlivé údaje] se ale může rozvinout i s časovým odstupem 6 měsíců a více.*“ (důraz přidán)

[37] Znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odpovědnostního lékařství vypracoval MUDr. Jiří Hladík, a to ke dni 5. 3. 2017 (měsíc po spáchání trestných činů). V trestním rozsudku z něj bylo citováno, že „[obsahuje citlivé údaje] s nezbytným chirurgickým ošetřením zanechá [obsahuje citlivé údaje], k jejímuž charakteru se ale nelze pro krátkou dobu od vzniku poranění vyjádřit (...). To, že poškozená uvádí, že bude muset na [obsahuje citlivé údaje], tomu odpovídá.“

[38] Žádostí ze dne 1. 6. 2017, doručenou žalovanému dne 2. 6. 2017, uplatnila stěžovatelka nárok na peněžitou pomoc oběti trestného činu z důvodu způsobení újmy na zdraví zvláště závažnými trestnými činy. Žádost učinila prostřednictvím dotazníku formulářového typu pro účely poskytnutí peněžité pomoci, ve kterém uvedla, že žádá o pomoc ve výši paušální částky. V pracovní neschopnosti byla od 5. 2. 2017 do 12. 2. 2017. K této žádosti předložila usnesení Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha IV, ze dne 6. 2. 2017, č. j. KRPA-43384-38/TČ-2017-001472, o zahájení trestního stíhání ve věci zločinu [obsahuje citlivé údaje], a Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 22. 2. 2017, č. j. KRPA-43384-83/TČ-2017-000073, o zahájení trestního stíhání ve věci zvláště závažných zločinů loupeže a vraždy, zdravotnické zprávy z Thomayerovy nemocnice ze dne 5. 2. 2017 (den spáchání trestných činů) a z období hospitalizace od 6. 2. 2017 do 9. 2. 2017, a zmíněný znalecký posudek MUDr. Jiřího Hladíka ze dne 5. 3. 2017. Následně dne 16. 7. 2019 doplnila svou žádost podáním, ke kterému přiložila trestní rozsudek a uvedla skutečnosti týkající se exekuce na majetek odsouzeného. Tímto druhým podáním uplatnila přiznání peněžité částky ve výši vyplývající z trestního rozsudku (majetkovou újmu ve výši 10.887 Kč s 8,05% úrokem z prodlení ročně od 15. 8. 2017 do zaplacení, bolestné ve výši 18.630 Kč, nemajetkovou újmu ve výši 500.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 15. 8. 2017 do zaplacení).

[39] Nejvyšší správní již nyní předepisuje, že není důvodná stěžovatelčina námitka, podle níž městský soud nesprávně dovodil, že nesplňuje definici oběti trestného činu podle § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Uvedenou otázkou se městský soud nezabýval proto, že nebyla v řízení otázkou spornou a stěžovatelka ji ani v žalobě

pokračování

nenastolila. Nebyl pro to žádný důvod. Je nepochybné, že stěžovatelka i s ohledem na obsah trestního rozsudku naplňuje definici oběti trestného činu podle zmíněného ustanovení. Předmětem řízení v nynější věci však je otázka navazující, tedy zda stěžovatelka jako oběť trestného činu ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů splňuje definiční znaky oprávněného žadatele pro vyplacení peněžité pomoci oběti trestného činu podle § 24 odst. 1 písm. a), resp. písm. d) zákona o obětech trestných činů. Být obětí trestného činu ve smyslu § 2 odst. 2 tohoto zákona je totiž pouze jednou z podmínek pro vyplacení peněžité pomoci, kterou stěžovatelka naplnila, aniž to bylo sporným.

[40] Nejvyšší správní soud se tedy zabýval posouzením, zda v daném případě lze na základě výše uvedených skutkových zjištění vyplývajících ze správního spisu dospět k závěru přijatému žalovaným i městským soudem, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro přiznání peněžité pomoci ve smyslu § 24 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů (*právo na peněžitou pomoc má oběť, které bylo v důsledku trestného činu ublíženo na zdraví*), neboť u ní nejsou splněny definiční znaky ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 téhož zákona.

[41] Podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, *ublížením na zdraví se pro účely tohoto zákona rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje nejméně po dobu tří týdnů obvyklý způsob života oběti a který vyžaduje lékařského ošetření.*

[42] Klíčový právní názor ohledně pojmu „ublížení na zdraví“ definovaného v § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů formuloval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 7. 4. 2021, č. j. 7 As 394/2019 - 16. Uvedl, že *[p]odle § 122 odst. 1 trestního zákoníku se ublížením na zdraví rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření. Na rozdíl od trestního zákoníku tedy obsahuje definice v zákoně o obětech trestných činů významnou odlišnost, a to výslovnou časovou specifikaci délky trvání znesnadnění obvyklého způsobu života poškozeného. Ustanovení § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů tuto dobu výslovně vymezuje délkou nejméně tří týdnů. Již jen z této odlišnosti vyplývá, že závěr o tom, zda při trestném činu došlo k ublížení na zdraví, se může v trestním řízení a v řízení o žádosti o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti lišit. Vymezení pojmu ublížení na zdraví je totiž pro účely poskytování peněžité pomoci od státu obětem trestných činů koncipováno samostatně. Nelze proto zjednodušeně uzavřít, že není-li čin pachatele kvalifikován jako ublížení na zdraví podle § 146 trestního zákoníku, nemohlo dojít k ublížení na zdraví ve smyslu § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. I odborná literatura ostatně připouští, že v řízení o žádosti o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti mohou nastat situace, při kterých „i když z trestněprávního hlediska půjde o ublížení na zdraví, z pohledu tohoto ustanovení se nemusí o ublížení na zdraví jednat“ (viz Gřivna, T., Šámal, P., Válková, H. a kol. Zákon o obětech trestných činů. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 166).*

[43] S ohledem na právě uvedené proto nelze souhlasit se stěžovatelkou, že na pojem ublížení na zdraví je nutno pohlížet ve smyslu trestního zákoníku. Uvedený pojem je zcela autonomně definován v zákoně o obětech trestných činů, jak shora uvedeno. Jestliže zákon

o obětech trestných činů z hlediska naplnění požadavku ublížení na zdraví stanoví dobu znesnadnění obvyklého způsobu života na dobu tří týdnů na rozdíl od trestního zákoníku, podle nějž postačuje doba „nikoliv krátká“, není možné se v řízení o žádosti o peněžitou pomoc oběti trestného činu od uvedeného zákona odchýlit a je třeba vycházet z této v něm obsažené, oproti trestnímu zákoníku dílem odlišné, definice. Městský soud (shodně jako předtím žalovaný) tudíž nepochybil, pokud se zabýval tím, zda ve stěžovatelčině věci došlo k naplnění podmínky znesnadnění stěžovatelčina obvyklého způsobu života po dobu nejméně tří týdnů podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

[44] V projednávané věci však městský soud shledal v souladu se žalovaným, že ze žádné listiny založené ve správním spise ani z listin předložených stěžovatelkou není možné dovodit, že v nynější věci došlo u stěžovatelky k omezení obvyklého způsobu života v délce nejméně tří týdnů, jak předpokládá § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Podle městského soudu proto žalovaný neměl jinou možnost než vycházet z trestního rozsudku, podle nějž si zranění stěžovatelky *„vyžádalo lékařské ošetření s pětidenní hospitalizací a poškozenou dále omezovalo v běžném způsobu po dobu dalších nejméně 10 dnů, kdy zůstala v domácím ošetření.“*

[45] S uvedeným závěrem se však Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Je pravdou (a mezi účastníky řízení o tom není sporu), že z trestního rozsudku vyplývá, že stěžovatelka byla hospitalizovaná po dobu pěti dnů a následně ji zranění omezovalo v obvyklém způsobu života nejméně dalších deset dnů, kdy zůstala v domácím ošetření. Tedy celkově zranění zasáhla do obvyklého způsobu života stěžovatelky po dobu nejméně 15 dnů. Z užití slova nejméně však lze bez pochyb dovodit, že to nebylo méně než 15 dnů, ale mohlo to být i více. Z trestního rozsudku tudíž není zřejmá přesná doba, po kterou stěžovatelku zranění v obvyklém způsobu života omezovalo. To ostatně vyplývá i z dalších částí odůvodnění trestního rozsudku, který se opírá o závěry v průběhu trestního řízení zpracovaných znaleckých posudků (viz výše odst. [34] a [35]).

[46] Městský soud ani žalovaný tudíž nemohli při posouzení naplnění požadavků vyplývajících z § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů (definice ublížení na zdraví) vyjít jen z uvedeného a nikoliv zcela určitého údaje (nejméně 15 dnů). V trestním rozsudku přitom bylo mimo jiné o stěžovatelčině zranění uvedeno také to, že *„ještě měsíc po události ji bolel [obsahuje citlivé údaje], strachu ze společnosti neznámých lidí a strachu pohybovat se sama venku, zvláště v noci, neustále se ve vzpomínkách musela k prožitým událostem vracet, tedy u poškozené došlo k rozvinutí [obsahuje citlivé údaje].“* (důraz přidán)

[47] K těmto dalším závěrům, jež měly svůj základ ve zhotovených znaleckých posudcích vypracovaných pro účely trestního řízení, žalovaný ani městský soud nepřihlédli. Nezohlednili v té souvislosti ani skutečnost, že definice ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů zahrnuje vedle poruch fyzických i poruchy duševních funkcí. Z výše uvedené citace přitom vyplývá, že stěžovatelka byla v obvyklém způsobu života omezena i nastoupivšími duševními poruchami, které měly trvat déle než zákonem stanovené tři týdny.

[48] Žalovaný se však důsledně tím, zda stěžovatelce byl znesnadněn obvyklý způsob života v důsledku trestných činů pachatele blíže ve vztahu k § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, nezabýval a omezil se při hodnocení naplnění definice ublížení na zdraví pouze na zohlednění doby, po kterou stěžovatelka nepracovala (doba pracovní

pokračování

neschopnosti a následné čerpání dovolené). Obvyklý způsob života však v sobě nezahrnuje pouze onu stránku pracovní (dobu pracovní neschopnosti, resp. dobu, po kterou stěžovatelka práci nevykonávala), ale i veškeré další aktivity, které oběť trestného činu obvykle uskutečňuje, včetně sociálních, kulturních, rodinných a dalších stránek života (viz Gřivna, T., Šámal, P., Válková, H. a kol. Zákon o obětech trestných činů. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020, s. 151).

[49] Přes stěžovatelčiny žalobní námitky uvedené skutečnosti nezohlednil ani městský soud, který se spokojil se závěrem žalovaného, podle něž je tento vázán obsahem trestního rozsudku a v něm uvedenou dobou, po kterou stěžovatelka nepracovala. Jak již shora uvedeno, tento závěr jednak není beze zbytku správný a nadto i z trestního rozsudku se podává, že stěžovatelka byla omezena v obvyklém způsobu života déle, než jen po dobu zmíněných nejméně 15 dnů, kdy nesporně nedocházela do práce (ať již z důvodu pracovní neschopnosti či čerpání dovolené).

[50] Nejvyšší správní soud tudíž souhlasí se stěžovatelkou, že posouzení věci provedené městským soudem na základě skutkových zjištění, jež byla co do hodnocení definičních znaků ublížení na zdraví dílem v rozporu s obsahem správního spisu (zejména s obsahem v něm založených znaleckých posudků, jež byly zhotoveny v trestním řízení, jakož i s obsahem samotného trestního rozsudku) a dílem nedostatečných a veskrze formalistických, založených na zjednodušené úvaze, že stěžovatelka nebyla v pracovní neschopnosti po celé tři týdny.

[51] Žalovaný přitom již ve správním řízení měl k dispozici znalecké posudky, z nichž vyplývalo, že stěžovatelka trpěla [obsahuje citlivé údaje], která se mohla prohloubit až v průběhu následujících šesti měsíců po spáchání trestných činů. Znalkyně MUDr. Dana Kertészová uvedla, že v době posuzování stěžovatelky (v březnu roku 2017) nebylo možné se k dalšímu vývoji této poruchy blíže vyjádřit a tuto skutečnost zopakoval městský soud i v samotném trestním rozsudku.

[52] Nelze přitom také přehlédnout, že znalecké posudky (MUDr. Dany Kertészové a MUDr. Jiřího Hladíka), jež byly podkladem napadeného rozhodnutí, byly zpracovány v březnu roku 2017, tedy bezprostředně po trestné činnosti, k níž došlo počátkem února 2017, a přestože stěžovatelka svoji prvotní žádost o peněžitou pomoc obětem trestné činnosti učinila u žalovaného dne 2. 6. 2017, žalovaný o ní rozhodl teprve dne 20. 1. 2020 (ačkoliv podle zákona o obětech trestných činů je povinen rozhodnout o žádosti do 3 měsíců od zahájení řízení). Vycházel-li tedy v takovém případě pouze z údajů uvedených v trestním rozsudku založeném na znaleckých posudcích z března roku 2017 (což pro účely trestního řízení bylo zcela dostačující z hlediska právní kvalifikace skutků, jichž se pachatel dopustil), a to navíc na základě žádosti vyhotovené v podobě dotazníkového formuláře, který z hlediska případných hodnocení délky doby znesnadnění obvyklého způsobu života podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů obsahoval pouze dotaz na údaj o počátku a konci pracovní neschopnosti způsobené trestným činem (odstavec IX. dotazníku), pak skutková zjištění, z nichž žalovaný vyšel, byla nedostatečná a zčásti v rozporu se správním spisem. Taková zjištění tudíž nemohla být podkladem pro závěr o tom, že u stěžovatelky se nejedná o ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

[53] Nejvyšší správní soud sice nepřehlédl, že městský soud vzal znalecký posudek MUDr. Dany Kertészové v napadeném rozsudku v potaz (viz také výše odst. [20]), avšak využil jeho závěry pouze z hlediska posouzení stěžovatelčina nároku na náhradu nemajetkové újmy ve smyslu § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů. Na jeho základě neshledal pochybení v úvaze žalovaného, podle níž u stěžovatelky nejde o ublížení na zdraví proto, že tvrzení o tom, že stěžovatelka navštěvovala Bílý kruh bezpečí, uvedla až v žalobě, a žalovaný se jím tudíž nemohl blíže v napadeném rozhodnutí zabývat, nadto za situace, kdy stěžovatelka ani nedoložila žádné výdaje související s vyhledáním pomoci k nápravě nemajetkové újmy [jako oběti podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů]. Posouzením tvrzených [obsahuje citlivé údaje] poruch, jež byly důsledkem trestné činnosti ve smyslu § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, se však ani městský soud ani před ním žalovaný blíže nezabýval. Závěr o tom, že stěžovatelka není oprávněným žadatelem podle § 24 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona proto, že u ní nejde o ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, tak byl předčasný, jelikož vyplýval z nedostatečně a neúplně zjištěného skutkového stavu věci.

[54] Jak z trestního rozsudku, tak i z předložených znaleckých posudků, jež byly podkladem napadeného rozhodnutí, totiž vyplývá, že stěžovatelce byla způsobena porucha zdraví spočívající nejen v poruše tělesných funkcí, ale také funkcí duševních a bylo třeba zohlednit nejen dobu samotné pracovní neschopnosti, jež byla jen jedním z ukazatelů pro případné naplnění definice ublížení na zdraví podle § 24 odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Žalovaný měl přihlídnout i k poruchám duševním, jež se mohly rozvinout v delším časovém odstupu (podle znaleckého posudku MUDr. Kertészové v řádu dalších 6 měsíců) a jež nadto vyplývaly i z podkladů žalovanému známých ze spisu a znesnadňovaly stěžovatelce obvyklý způsob života i poté, co opětovně (po ukončení pracovní neschopnosti a dovolené) nastoupila do práce. Nadto již ze samotného trestního rozsudku vyplývá, že byly narušeny stěžovatelčiny stránky jak společenského a kulturního, tak i zábavního života po dobu asi jednoho měsíce. Skutečnost, že nastoupila po patnácti dnech do práce, tak nelze použít jako jediný a výlučný ukazatel toho, že stěžovatelka již v obvyklém způsobu života poté omezena nikterak nebyla. Pracovní neschopnost není rozhodujícím a jediným faktorem takového posouzení, jak již Nejvyšší správní soud vysvětlil výše.

[55] S ohledem na právě uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. byl naplněn, jelikož skutková podstata, z níž správní orgán vyšel, je v rozporu s obsahem spisu. Skutkový stav věci žalovaný také zjistil nedostatečně, neboť přesto, že ze znaleckého posudku MUDr. Kertészové měl povědomost o tom, že [obsahuje citlivé údaje] porucha, již stěžovatelka utrpěla v důsledku trestných činů, se může následně v delším časovém horizontu až 6 měsíců rozvinout, tuto otázkou neposuzoval a dále se jí nikterak nezabýval a tuto okolnost vůbec nehodnotil. Městský soud pochybil, pokud napadené rozhodnutí, jež vycházelo z neúplně zjištěného skutkového stavu, dílem nemajícího oporu ve správním spisu, meritorně přezkoumal.

[56] Zbylým stížnostním námitkám spadajícím pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. však již Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Předně se neztotožňuje s tvrzením, že stěžovatelka splňuje předpoklady pro poskytnutí peněžité pomoci jako oběť [obsahuje citlivé údaje] podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů.

pokračování

[57] Podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, *právo na peněžitou pomoc má oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a dítě, které je obětí trestného činu týrání svěřené osoby (§ 198 trestního zákoníku), kterým vznikla nemajetková újma.*

[58] Podle § 25 odst. 1 zákona o obětech trestných činů, *peněžitá pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem. Peněžitá pomoc oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. d) spočívá v úhradě nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy.*

[59] Z citovaného § 25 odst. 1 zákona o obětech trestných činů vyplývá, že finanční pomoc pro oběti podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů spočívá pouze v náhradě nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy. Sama stěžovatelka uvedla, že žádné takové náklady doložit nemůže, neboť využila bezplatné pomoci v Bílém kruhu bezpečí. Ačkoliv stěžovatelka může být obětí [obsahuje citlivé údaje] podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, samotná tato skutečnost přesto nedostačuje k poskytnutí peněžité pomoci podle § 25 odst. 1 věty druhé téhož zákona. K poskytnutí takové náhrady je dále třeba, aby tato oběť vynaložila náklady na nápravu jí vzniklé nemajetkové újmy v oblasti psychoterapie, fyzioterapie či jiné odborné služby. Podkladem pro poskytnutí peněžité pomoci podle zmíněného § 25 odst. 1 věty druhé zákona o obětech trestných činů není ani samotný trestní rozsudek. V něm sice stěžovatelce byla přiznána náhrada nemajetkové újmy (o čemž není sporu), ani z něj však nevyplývá, že by stěžovatelka jakékoliv náklady předpokládané v § 25 odst. 1 věty druhé zákona o obětech trestných činů vynaložila. A právě to je předpokladem k tomu, aby je žalovaný mohl nahradit.

[60] Z výše uvedeného tedy vyplývá, že městský soud nepochybil, pokud nepřisvědčil žalobní námitce o tom, že stěžovatelce náleží peněžitá pomoc podle § 25 odst. 1 ve spojení s § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů. Stěžovatelce nelze nahradit náklady, které nevynaložila, byť jinak mohla být obětí trestného činu podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů. Městský soud také správně dovodil, že neměl-li žalovaný povědomost o tom, že vůbec Bílý kruh bezpečí stěžovatelka navštěvovala (nehledě na skutečnost, že se jedná o bezplatné poradenství), nemohl se pro účely poskytnutí peněžité pomoci podle § 24 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 25 odst. 1 věty druhé zákona o obětech trestných činů blíže touto otázkou zabývat.

[61] Stěžovatelka v kasační stížnosti také namítá, že nemusela prokazovat výši nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy právě s ohledem na pravomocný trestní rozsudek, v němž byla tato nemajetková újma vyčíslena.

[62] Ani s tímto tvrzením se však Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Stěžovatelka zde odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2019, č. j. 9 As 423/2018 - 29. Ten se však vyjadřoval ke zcela odlišné právní otázce. V tam projednávané věci Nejvyšší správní soud uzavřel, že oběti „nemusejí prokazovat a dokládat konkrétní druhy újmy předpokládané v jednotlivých písmenech § 28 odst. 1 zákona,

nýbrž na ně dopadne pouze finanční strop uvedený ve vztahu k jednotlivým typům obětí v jednotlivých písmenech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 120/2018 - 31) a v rámci těchto limitů se mohou domoci peněžité pomoci odpovídající náhradě škody nebo nemajetkové újmy, o níž již bylo rozhodnuto pravomocným rozsudkem.“ Z trestního rozsudku v nyní posuzovaném případě však nevyplývá, že by stěžovatelce byla přiznána náhrada za vynaložení nákladů za poskytnutí odborné pomoci, jež má na mysli § 25 odst. 1 věta druhá zákona o obětech trestných činů, která by bez prokazování mohla být stěžovatelce přiznána. Závěry citovaného rozsudku tak nejsou v nynějším případě pro účely peněžité pomoci oběti podle § 24 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů ve spojení s § 25 odst. 1 téhož zákona použitelné. Částka nemajetkové újmy přiznaná trestním rozsudkem totiž může reparovat, a v daném případě také reparuje, nemajetkovou újmu, jež však nespočívá v nákladech za služby psychoterapie, fyzioterapie či jiné odborné služby. Uvedené náklady stěžovatelka vůbec nevynaložila, resp. jejich vynaložení vůbec netvrdila, a to ani v trestním řízení, ani následně v řízení správním. Nemohla je proto prokázat, a to ani pomocí předloženého trestního rozsudku.

[63] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatelce by peněžitá pomoc podle § 24 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 25 odst. 1 zákona o obětech trestných činů náležela pouze v případě, že by vynaložení nákladů alespoň tvrdila a současně by z trestního rozsudku vyplývalo, že vynaložení těchto nákladů bylo zohledněno v přiznané náhradě nemajetkové újmy podle tohoto trestního rozsudku. Tyto požadavky stěžovatelka nesplnila, tudíž závěr městského soudu o tom, že stěžovatelce náhrada nákladů podle § 25 odst. 1 zákona o obětech trestných činů nenáleží, je správný.

[64] Pouze pro úplnost pak Nejvyšší správní soud dodává, že je-li peněžitá pomoc přiznána žadateli podle § 24 odst. 1 písm. a) až c) zákona o obětech trestných činů, pak se již peněžitá pomoc podle § 24 odst. 1 písm. d) téhož zákona neposkytuje. Přitom v nynější věci bude v dalším řízení věcí žalovaného, aby opětovně posoudil požadavky stěžovatelky uplatněné v její žádosti ze dne 2. 6. 2017, doplněné dne 16. 7. 2019, v souladu s § 24 odst. 1 písm. a) a b) zákona o obětech trestných činů, jak Nejvyšší správní soud objasnil výše.

[65] Stěžovatelka také namítá, že jí měla být přiznána finanční pomoc od státu i proto, že pachatel trestných činů, kterému byla trestním rozsudkem uložena povinnost nahradit jí nemajetkovou újmu i škodu, byl shledán nemajetným. Zároveň namítá, že žalovaný ani městský soud nebyli vázáni částkou, kterou v žádosti a jejím doplnění požadovala.

[66] Jak již městský soud správně vysvětlil, samotná nemajetnost odsouzeného, pro kterou bylo zastaveno exekuční řízení, v němž se stěžovatelka snažila vymoci náhradu trestním rozsudkem přiznané nemajetkové i majetkové újmy, není právním důvodem pro poskytnutí peněžité pomoci podle zákona o obětech trestných činů. Uvedenou peněžitou pomoc stát poskytne pouze tehdy, jsou-li v konkrétním případě oběti trestných činů naplněny předpoklady, za nichž lze peněžitou pomoc poskytnout podle zákona o obětech trestných činů. K takovému zkoumání však bude žalovaný opětovně povinen v dalším řízení, jak vyplývá ze závěrů, jež Nejvyšší správní soud vyslovil výše.

[67] Jedná-li se o samotnou částku peněžité pomoci, lze stěžovatelce přisvědčit pouze v tom, že žalovaný není zcela vázán výší peněžité pomoci uplatněné v žádosti, nýbrž je omezen pouze limity, jež zákon o obětech trestných činů stanoví v § 28 odst. 1 písm. a)

pokračování

až d), resp. i v § 25 odst. 2 a § 29 zákona o obětech trestných činů. Ty žalovaný překročit nemůže. Žalovaný však v rámci těchto limitů může žádosti vyhovět zcela nebo i jen částečně, anebo žádost zamítnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 10 As 260/2017 - 33), byť ji sám nemůže překročit. To platí plně i v nynější věci. Uplatnila-li tedy stěžovatelka peněžitou pomoc ve výši vyšší, než zákon o obětech trestné činnosti umožňuje přiznat, nesvazuje to žalovaného ve stanovení výše částky skutečně poskytnuté peněžité pomoci s výjimkou nutnosti dodržet ony horní limity peněžité pomoci, které překročit nelze. Uvedenou otázkou se však bude žalovaný zabývat teprve poté, co opětovně posoudí, zda stěžovatelka splňuje předpoklady oprávněné žadatelky peněžité pomoci oběti trestných činů podle § 24 odst. 1 písm. a) a b) zákona o obětech trestných činů.

[68] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. neshledal naplněným.

VI.

[69] Nejvyšší správní soud z předestřených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je opodstatněná, a napadený rozsudek zrušil podle § 110 odst. 1 část věty první před středníkem s. ř. s. Jelikož již v řízení před městským soudem byly důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí a městský soud by v dalším řízení nemohl učinit nic jiného, než napadené rozhodnutí žalovaného zrušit, Nejvyšší správní soud současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil i napadené rozhodnutí a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 téhož zákona. V něm je žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 téhož zákona).

[70] Jelikož je Nejvyšší správní soud posledním soudem, který o věci rozhoduje, je povinen rozhodnout o nákladech řízení o žalobě i o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka jako v řízení úspěšný účastník má právo na náhradu nákladů řízení důvodně vynaložených v řízení proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl.

[71] Náhrada nákladů řízení o žalobě sestává z odměny za zastoupení advokátem za 2 úkony právní služby spočívající v přípravě a převzetí věci a sepisu žaloby (§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč (§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Odměna za řízení o žalobě tudíž činí částku 6.200 Kč (2x3.100 Kč). S tím souvisí též náhrada hotových výdajů za každý z těchto úkonů v souladu s § 13 odst. 4 advokátního tarifu v rozsahu 2x300 Kč, tj. 600 Kč. Náklady řízení o žalobě celkem činí 6.800 Kč.

[72] Náklady řízení o kasační stížnosti sestávají z odměny za 1 úkon právní služby po 3.100 Kč spočívající v sepisu kasační stížnosti (§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. S tím souvisí též náhrada hotových výdajů v rozsahu 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Za řízení o kasační stížnosti tedy náklady řízení činí 3.400 Kč.

[73] Jelikož zástupce stěžovatelky doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se částka odměny a náhrady hotových výdajů v celkové výši 10.200 Kč o tuto daň ve výši 2.142 Kč (21 % z částky 10.200 Kč). Náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti tedy celkem činí 12.342 Kč. Tuto částku je povinen žalovaný stěžovatelce zaplatit k rukám jejího zástupce v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[74] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 7. 1. 2021, č. j. 4 As 397/2020 - 33, nesprávně stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 5.000 Kč, ačkoliv navrhovatelka (zde stěžovatelka) v řízení o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti je podle § 11 odst. 2 písm. l) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (ve znění účinném do 31. 12. 2020; kasační stížnost byla podána před tímto dnem) od placení soudního poplatku osvobozena, přičemž toto osvobození se v souladu s § 11 odst. 3 písm. e) téhož zákona vztahuje i na řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl o vrácení soudního poplatku za kasační stížnost, který byl zaplacen na základě uvedené nesprávné výzvy, podle § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích. Soudní poplatek bude stěžovatelce k rukám jejího zástupce vrácen v zákonné lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku v souladu s § 10a odst. 3 zákona o soudních poplatcích.

[75] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že z obsahu spisu městského soudu vyplývá, že také v řízení o žalobě stěžovatelka zaplatila soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč na základě výzvy městského soudu, ačkoliv, jak již shora uvedeno, byla od placení soudního poplatku ze zákona osobně osvobozena podle § 11 odst. 2 písm. l) zákona o soudních poplatcích (ve znění účinném do 31. 12. 2020). Uvedenou částku tedy stěžovatelka uhradila na základě nesprávné výzvy městského soudu. Je tak na městském soudu, aby zvážil další postup stran uvedeného soudního poplatku v návaznosti na již zmíněný § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích v platném znění a uvedený stav napravil. Soudní poplatek zaplacený za žalobu na základě nesprávné výzvy městského soudu se totiž nemohl stát předmětem vypořádání nákladů řízení podle jeho výsledku mezi účastníky řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2022

Mgr. Petra Weissová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Bc. Veronika Danková, DiS.